

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง บทอาขยานสืบสานเอกลักษณ์ไทย

ครูผู้สอน ครูชลภักดี คงกำเนียด

ครูวาสนา โพธิวงศ์

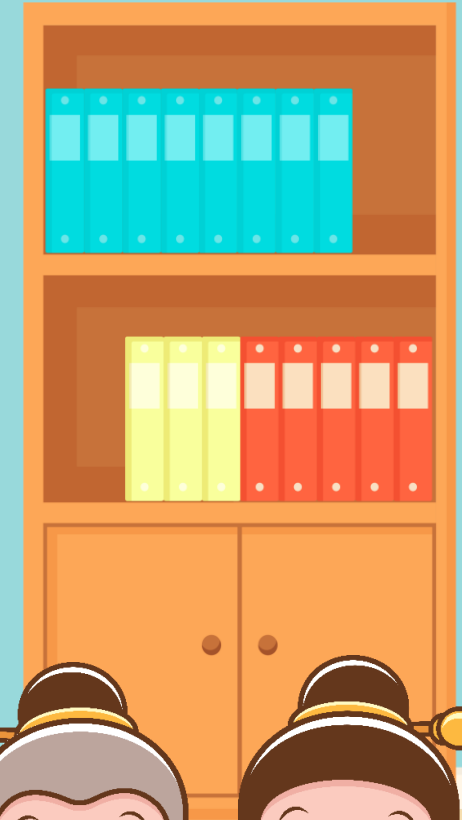
บทอาชยาน

คำถาม : บทอาชยานมีความสำคัญอย่างไร

บทอาขยานสืบสาน เอกลักษณ์ไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

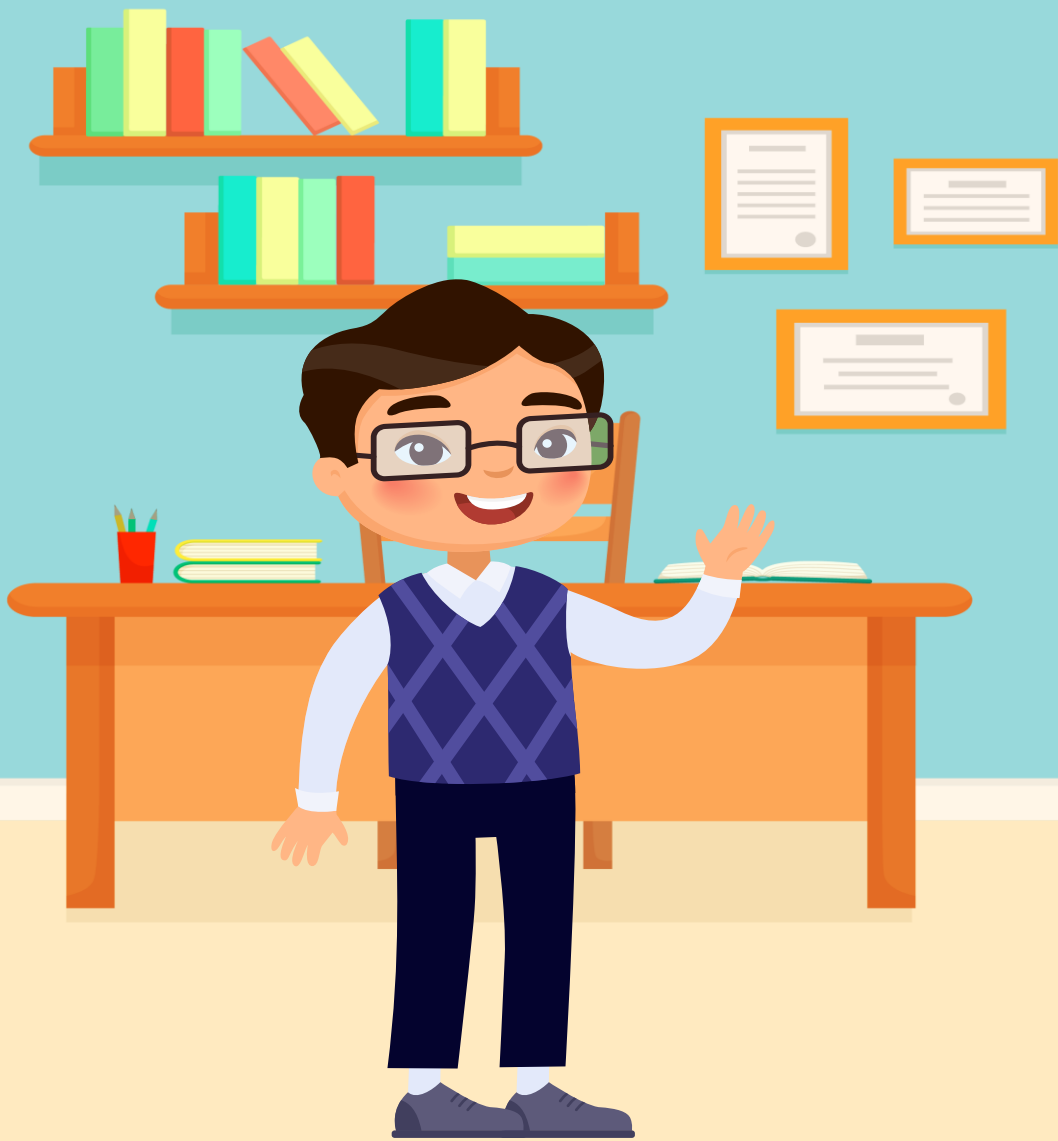
๑. บอกหลักการท่องจำบทอาขยานได้
๒. ท่องจำบทอาขยานได้
๓. เห็นคุณค่าของการท่องจำบทอาขยาน

บทอาชยาน

บทอาชยาน คือ บทท่องจำ การเล่า การบอก การสวด เรื่อง นิทาน ซึ่งเป็นการท่องจำคำประพันธ์ที่ไพเราะ โดยอาจตัดตอนมาจากหนังสือวรรณคดี เพื่อให้ท่องจำได้ง่าย และเห็นถึงความงามของบทร้อยกรองทั้งในด้านวรรณศิลป์

คำถามชวนคิด

นักเรียนรู้จัก
บทอาชยานเรื่องใดบ้าง

บทอาชยาน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

๑. เรื่อง สังข์ทอง
๒. เรื่อง วิชาเหมือนสินค้ำ
๓. เรื่อง โคลงโลกนิติ
๔. เรื่อง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

คำถามชวนคิด

นักเรียนจำหลักการท่องจำ
บทอาขยานได้หรือไม่ อย่างไร

๔. ท่องจำให้ถูกต้อง
ตามบทร้อยกรอง

๑. ฝึกเปล่งเสียงตั้ง
พอประมาณ

หลักการท่องจำ
บทอาขยาน

๓. ออกเสียงให้ถูกต้อง
ตามอักขรวิธี

๒. ท่องด้วยน้ำเสียง
ที่ชัดเจน น่าฟัง

กิจกรรมฝึกท่องจำ

บทอาชยาน

วิชาเหมือนสินค้า

วิชาเหมือนสินค้า

ต้องยากลำบากไป

จงตั้งเอากายเจ้า

ความเพียรเป็นโยธา

นิ้วเป็นสายระยาง

ปากเป็นนางงานไป

อันมีค่าอยู่เมืองไกล

จึงจะได้สินค้านามา

เป็นสำเนาอันโสกา

แขนซ้ายขวาเป็นเสาใบ

สองเท้าต่างสมอใหญ่

อชฌาสัยเป็นเสปียง

สติเป็นหางเสือ
ถือไว้อย่าให้เอียง
ปัญญาเป็นกลองแก้ว
เจ้าจงเอาหูตา
ชี้เกียดคือปลาร้าย
เอาใจเป็นปืนคม
จึงจะได้สินค้ำมา
จงหมั่นมั่นหมายใจ

ถือท้ายเรือไว้ให้เที่ยง
ตัดแล่นเสียงข้ามคองคา
ส่องดูแถวแนวหินผา
เป็นล้าต่าฟังดูลม
จะทำลายให้เรือจม
ยิงระดมให้จมไป
คือวิชาอันพิสมัย
อย่าได้คร้านการวิชา

คัดมาจากหนังสือวรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ หน้า ๔๓

สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์

เมื่อนั้น

พระแม่ไปป่าเป็นอาจิน
จะใคร่ออกช่วยพระแม่เจ้า
เหนื่อยยากลำบากกายา
ไม่ว่าลูกน้อยเป็นหอยปู
พระคุณล้ำลบบภาพไตร

พระสังข์ซ่อนอยู่ก็รู้สิ้น
ในจิตคิดถวิลทุกเวลา
ส่งสารผ่านเกล้าเป็นนกหนา
กลับมาจนค้ำแล้วรำไร
อุ้มชูชมชิดพิสมัย
จะออกให้เห็นตัวก็กลัวการ

ไก่อปาพาฝูงมากินข้าว
คู้ยเขี่ยเรียรายทั้งดินดาน
เยี่ยมลอดสอดดูทั้งซ้ายขวา
ออกจากสังข์ปล้นทันใด
กอบเก็บข้าวหกที่ตกดิน
เหลียวดูผู้คนชนนี
หุงข้าวหาปลาไว้ทำแม่
ช่วยขับไก่อปาประสาจน

ของพระแม่เจ้าอยู่ฉาวฉาน
พระมารดาเห็นจะรำไร
จะเห็นใครไปมาก็หาไม่
ฉวยจับไม้ไต้ไล่ตี
ผันผินลอบลับขยับหนี
จะหนีเข้าสังข์กำบังตน
ดูแลจัดแจงทุกแห่งหน
สาละวนเล่นพลาจไม่ห่างดู

บทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

โคลงโลกนิติ

เสียนสินสงวนศักดิ์ไว้

เสียดศักดิ์สู่ประสงค

เสียรูเรงตำรง

เสยสัตย์อย่าเสยสู้

วงศ์หงส์

สิงสู่

ความสัตย์ ไวนา

ชีพม้วยมรณา

พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร

โคลงโลกนิติ

ความรู้ดูยิ่งล้ำ
คิดค่าควรเมืองนั้บ
เพราะเหตุจักอยู่กับ
โจรจักเบียนบ่ได้

สินทรัพย์
ยิ่งไซ้
กายอาต-มานา
เร่งรู้เรียนเอา

พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร

โคลงโลกนิติ

เว้นวิจารณ์ว่างเว้น
เว้นที่ถามอันยัง
เว้นเล่าลิขิตสั่ง-
เว้นตั้งกล่าวว่าผู้

สดับฟัง
ไปรู้
เกตว่าง เว้นนา
ปราชญ์ได้ฤมี

พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร

กิจกรรมพัฒนาทักษะ

คำชี้แจง

ให้นักเรียนฝึกท่องจำบทอาขยานตาม
บทที่สนใจ จำนวน ๑ เรื่อง จากนั้นทำ
กิจกรรมในใบงานที่ ๙

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

- ๑) แจกใบงานที่ ๙
เรื่อง บทอาขยานสืบสาน
เอกลักษณ์ไทย
- ๒) สังเกตการทำงานของนักเรียน
และให้คำแนะนำในการทำงาน
- ๓) ประเมินการท่องจำบทอาขยาน

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

- ๑) นักเรียนทำใบงานที่ ๙
เรื่อง บทอาขยานสืบสาน
เอกลักษณ์ไทย
- ๒) เมื่อนักเรียนทำใบงานเสร็จให้ส่ง
ที่ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชา
เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

บทอาขยาน

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
ที่นักเรียนควรศึกษาและท่องจำ

วิชาเหมือนสินค้า

วิชาเหมือนสินค้า

ต้องยากลำบากไป

จงตั้งเอากายเจ้า

ความเพียรเป็นโยธา

นิ้วเป็นสายระยาง

ปากเป็นนายงานไป

อันมีค่าอยู่เมืองไกล

จึงจะได้สินค้านามา

เป็นสำเนาอันโสกา

แขนซ้ายขวาเป็นเสาใบ

สองเท้าต่างสมอใหญ่

อชฌาสัยเป็นเสียบึง

สติเป็นหางเสือ
ถือไว้อย่าให้เอียง
ปัญญาเป็นกล้องแก้ว
เจ้าจงเอาหูตา
ชี้เกียดคือปลาร้าย
เอาใจเป็นปืนคม
จึงจะได้สินค้ำมา
จงหมั่นมั่นหมายใจ

ถือท้ายเรือไว้ให้เที่ยง
ตัดแล่นเลียงข้ามคองคา
ส่องดูแถวแนวหินผา
เป็นล้าต่าฟังดูลม
จะทำลายให้เรือจม
ยิงระดมให้จมไป
คือวิชาอันพิสมัย
อย่าได้คร้านการวิชา

คัดมาจากหนังสือวรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ หน้า ๔๓

สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์

เมื่อนั้น

พระแม่ไปป่าเป็นอาจิน
จะใคร่ออกช่วยพระแม่เจ้า
เหนื่อยยากลำบากกายา
ไม่ว่าลูกน้อยเป็นหอยปู
พระคุณล้ำลบบภาพไตร

พระสังข์ซ่อนอยู่ก็รู้สิ้น
ในจิตคิดถวิลทุกเวลา
ส่งสารผ่านเกล้าเป็นนกหนา
กลับมาจนค้ำแล้วรำไร
อุ้มชูชมชิดพิสมัย
จะออกให้เห็นตัวก็กลัวการ

ไก่อปาพาฝูงมากินข้าว
คู้ยเขี่ยเรียรายทั้งดินดาน
เยี่ยมลอดสอดดูทั้งซ้ายขวา
ออกจากสังข์ปล้นทันใด
กอบเก็บข้าวหกที่ตกดิน
เหลียวดูผู้คนชนนี
หุงข้าวหาปลาไว้ทำแม่
ช่วยขับไก่อปาประสาจน

ของพระแม่เจ้าอยู่ฉาวฉาน
พระมารดาเห็นจะรำไร
จะเห็นใครไปมากก็หาไม่
ฉวยจับไม้ไต้ไล่ตี
ผันผินลอบลับขยับหนี
จะหนีเข้าสังข์กำบังตน
ดูแลจัดแจงทุกแห่งหน
สาละวนเล่นพลาจไม่ห่างดู

บทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

โคลงโลกนิติ

เสียนสินสงวนศักดิ์ไว้

เสียดศักดิ์สู่ประสงค์

เสยรู้เร่งตำรง

เสยสัตย์อย่าเสยสู้

วงศ์หงส์

สิงสู่

ความสัตย์ ไฉน

ชีพม้วยมรณา

พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร

โคลงโลกนิติ

ความรู้ดูยิ่งล้ำ
คิดค่าควรเมืองนับ
เพราะเหตุจักอยู่กับ
ใจรจกเขียนบ่ได้

สินทรัพย์
ยิ่งไซ้
กายอาต-มานา
เร่งรู้เรียนเอา

พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร

โคลงโลกนิติ

เว้นวิจารณ์ว่างเว้น
เว้นที่ถามอันยัง
เว้นที่เล่าลิขิตสั่ง-
เว้นตั้งกล่าวว่าผู้

สดับฟัง
ไปรู้
เกตว่าง เว้นนา
ปราชญ์ได้ฤมี

พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร

ใบงานที่ ๙

บทอาขยานสี่บสานเอกลักษณ์ไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมวรรคของบทอาขยานที่ขาดหายไปให้ถูกต้องและสมบูรณ์

วิชาเหมือนสินค้า

จงตั้งเอากายเจ้า

นิ้วเป็นสายระยาง

ปากเป็นนางงานไป

อันมีค่าอยู่เมืองไกล

จึงจะได้สินค้ามา

แขนซ้ายขวาเป็นเสาใบ

อชฌาสัยเป็นเสปียง

ใบงานที่ ๙

บทอาขยานสี่บสานเอกลักษณ์ไทย

ถือไว้อย่าให้เอียง
ปัญญาเป็นกลองแก้ว
เจ้าจงเอาหุตา

เอาใจเป็นปิ่นคม
จึงจะได้สินค้ำมา
จงหมั่นมั่นหมายใจ

ถือท้ายเรือไว้ให้เที่ยง
ตัดแล่นเลียงข้ามคงคา

จะทำให้เรือจม

คือวิชาอันพิสมัย

สรุปการทำกิจกรรม

และตรวจสอบความถูกต้อง

เฉลยคำตอบใบงานที่ ๙

บทอาขยานสี่บสานเอกลักษณ์ไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมวรรคของบทอาขยานที่ขาดหายไปให้ถูกต้องและสมบูรณ์

วิชาเหมือนสินค้า

ต้องยากลำบากไป

จงตั้งเอากายเจ้า

ความเพียรเป็นโยธา

นิ้วเป็นสายระยาง

ปากเป็นนายงานไป

อันมีค่าอยู่เมืองไกล

จึงจะได้สินค้ามา

เป็นสำเภาอันโสภาค

แขนซ้ายขวาเป็นเสาใบ

สองเท้าต่างสมอใหญ่

อัครมาสัยเป็นเสปียง

เฉลยคำตอบใบงานที่ ๙

บทอาขยานสืบสานเอกลักษณ์ไทย

สติเป็นหางเสือ

ถือไว้อย่าให้เอียง

ปัญญาเป็นกลองแก้ว

เจ้าจงเอาหูตา

ชี้เกียดคือปลาร้าย

เอาใจเป็นปิ่นคม

จึงจะได้สินค้ำมา

จงหมั่นมั่นหมายใจ

ถือท้ายเรือไว้ให้เที่ยง

ตัดแล่นเลียงข้ามคงคา

ส่องดูแถวแนวหินผา

เป็นลำต้าฟุ้งดูลม

จะทำลายให้เรือจม

ยิงระดมให้จมไป

คือวิชาอันพิสมัย

อย่าได้คร้านการวิชา

คำถามสรุปบทเรียน

การท่องจำบทอาขยาน
มีคุณค่าทางภาษาไทยอย่างไร

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง การอ่านงานเขียนเชิงอธิบายจากสื่อต่าง ๆ

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๑๐ การอ่านงานเขียนเชิงอธิบายจากสื่อต่าง ๆ
๒. ใบงานที่ ๑๐ การอ่านงานเขียนเชิงอธิบายจากสื่อต่าง ๆ

สามารถดาวน์โหลดใบความรู้และใบงานได้ที่ www.dltv.ac.th

